

Justitieutskottets betänkande**1976/77: 19**

med anledning av propositionen 1976/77: 100 såvitt avser anslag
till justitiedepartementet m. m. jämte motion

ANDRA HUVUDTITELN**Justitiedepartementet m. m.**

1. **Statsrådsberedningen m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker regeringens i propositionen 1976/77: 100 bilaga 5 (justitiedepartementet) under punkterna A 1—A 8 (s. 8—13) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1977/78 anvisar

1. till *Statsrådsberedningen* ett förslagsanslag av 6 980 000 kr.,
2. till *Justitiedepartementet* ett förslagsanslag av 20 840 000 kr.,
3. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 15 750 000 kr.,
4. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.,
5. till *Information om lagstiftning m. m.* ett reservationsanslag av 820 000 kr.,
6. till *Svensk författningssamling* ett förslagsanslag av 3 500 000 kr.,
7. till *Justitiekanslern* ett förslagsanslag av 1 455 000 kr.,
8. till *Fideikommissnämnden* ett förslagsanslag av 312 000 kr.

2. **Brottsförebyggande rådet: Förvaltningskostnader.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten A 10 (s. 15 och 16) och hemställer

att riksdagen till *Brottsförebyggande rådet: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1977/78 anvisar ett förslagsanslag av 2 920 000 kr.

3. **Brottsförebyggande rådet: Utvecklingskostnader.** Regeringen har under punkten A 11 (s. 16 och 17) föreslagit riksdagen att till Brottsförebyggande rådet: Utvecklingskostnader för budgetåret 1977/78 anvisa ett reservationsanslag av 3 240 000 kr.

Motion

I motionen 1976/77: 332 av herr Winberg m. fl. (m) hemställs såvitt nu är i fråga att riksdagen hos regeringen begär att en utredning om vad brottsligheten kostar samhället och den enskilde företas (yrkande 1)

samt att en sammanställning och redovisning av 1956 års klientelundersöknings forskningsresultat sker (yrkande 2).

Utskottet

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag till medelsberäkning.

I motionen 332 hemställs att riksdagen hos regeringen begär utredning om vad brottsligheten kostar samhället och den enskilde.

Motionsyrkanden av samma innehåll prövades av riksdagen år 1974 och år 1976. I sitt av riksdagen godkända betänkande JuU 1974: 10 påpekade utskottet att det av naturliga skäl är i det närmaste omöjligt att med någon större grad av säkerhet bedöma vad brottsligheten totalt kostar samhället. Samtidigt framhölls att det inom rikspolisstyrelsen kontinuerligt pågår insamling och sammanställning av uppgifter om vad vissa brott kostar den enskilde och att frågan också diskuterats inom samarbetsorganet för ADB inom rättsväsendet. Sammanfattningsvis uttalade utskottet att — även om andra värderingar än rent ekonomiska måste bli avgörande i kampen mot kriminaliteten — det finns anledning att fortsätta arbetet med att undersöka vad den samlade brottsligheten kostar. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida härvidlag ansågs dock inte erforderlig. Utskottet avstyrkte bifall till motionsyrkandet. I sitt av riksdagen godkända betänkande JuU 1975/76: 25 uttalade utskottet med hänvisning till 1974 års riksdagsbeslut att det ej förelåg anledning till annat ställningstagande då motionsyrkandet återkom.

Enligt vad utskottet inhämtat pågår för närvarande inom ramen för det s. k. RI-projektet försök med att få fram metoder för beräkning av samhällets kostnader för olika sorters brottslighet. Försöken innefattar ej en totalkostnadsberäkning av vad brottsligheten kostar samhället och den enskilde utan syftar främst till att skapa underlag för en från ekonomiska synpunkter effektiv processordning. Aktuella forskningsprojekt är en uppföljning från kostnadssynpunkt av fyllericts och parkeringsförseers avkriminalisering och undersökning av möjligheterna att avkriminalisera brott mot trafikförsäkringslagstiftningen.

I enlighet med vad motionärerna uttalar kan det från brottsbekämpningens synpunkt vara angeläget att få kännedom om vad den samlade brottsligheten kostar. En beräkning av dessa kostnader måste emellertid bl. a. med hänsyn till den dolda brottsligheten vara mycket svår att genomföra. Det finns dock enligt utskottets mening skäl att starkt understryka betydelsen av det arbete härmed som för närvarande pågår inom samarbetsorganet för ADB inom rättsväsendet och hos rikspolisstyrelsen. En uppföljning och samordning av vunna resultat bör enligt utskottets mening i lämpligt sammanhang ske genom brottsförebyggande rå-

det (BRÅ), som också bör undersöka förutsättningarna för en sådan total kostnadsberäkning som föreslås i motionen. Något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionen är dock enligt utskottets mening ej erforderligt. Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motionen i denna del.

I motionen yrkas vidare att riksdagen hos regeringen skall begära att en sammanställning och redovisning sker av 1956 års klientelundersöknings forskningsresultat sådana de redovisas i betänkandena "Unga lagöverträdare I—V" (SOU 1971: 49, 1972: 76, 1973: 25, 1973: 49 och 1974: 31).

Ett motionsyrkande av samma innehåll prövades av riksdagen vid 1975/76 års riksmöte. I sitt av riksdagen godkända betänkande JuU 1975/76: 25 s. 7 hänvisade utskottet till att frågan om utnyttjande och bearbetningar av undersökningarna av justitiedepartementet överlämnats till BRÅ för utredning och att rådet som ett led i uppdragets fullföljande under hösten 1974 anordnat en konferens med deltagande av forskare och politiker (BRÅ-rapport 1975: 2). Utskottet omtalade vidare att utvecklingsenheten vid BRÅ därefter startat ett forskningsprojekt, kallat Samhället och de unga lagöverträdarna, som ett första led i en uppföljning av klientelundersökningens forskningsresultat. Syftet med motionsyrkandet syntes härigenom tillgodosett. Utskottet avstyrkte bifall till motionen.

Enligt vad utskottet inhämtat pågår alltjämt forskningsprojektet Samhället och de unga lagöverträdarna. Projektet bedrivs inom en förortskommun till Stockholm. Genom bl. a. studiecirklar med deltagande av representanter för berörda myndigheter och organisationer inom kommunen försöker man få fram en försöksverksamhet för att finna lämpliga insatser mot ungdomsbrottsligheten. Arbetet, som beräknas pågå under hela år 1977, bedrivs mot bakgrund av 1956 års klientelundersökning men syftar ej till någon sammanställning och redovisning av undersökningen.

Genom BRÅ:s rapport, BRÅ-rapport 1975: 2 "Unga lagöverträdare", har sammanställts vissa forskningsresultat och kriminalpolitiska slutsatser av 1956 års klientelundersökning. Material från undersökningen används också som framgår av vad som ovan upptagits i pågående kriminalpolitiska utredningsprojekt hos rådet. Med hänsyn till det sagda finner utskottet det ej vara erforderligt med någon åtgärd från riksdagens sida för ytterligare bearbetning av undersökningsresultaten. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen i denna del.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Brottsförebyggande rådet: Utvecklingskostnader* för budgetåret 1977/78 anvisar ett reservationsanslag av 3 240 000 kr.,

2. att riksdagen beträffande *kostnaderna för brottsligheten* avslår motionen 1976/77: 332 i denna del (yrkande 1),
3. att riksdagen beträffande *1956 års klientelundersökning* avslår motionen 1976/77: 332 i denna del (yrkande 2).

Stockholm den 3 mars 1977

På justitieutskottets vägnar

ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m); fröken Mattson (s), herrar Polstam (c), Jönsson i Malmö (s), Johansson i Växjö (c), Nygren (s), Petersson i Röstånga (fp), fru Bergander (s), herr Raneskog (c), fru Andersson i Kumla (s), herr Winberg (m), fru Wiklund (c), herr Lidbom (s), fru André (c) och herr Segerstedt (s).

Reservation

vid *punkten 3* (Brottsförebyggande rådet: Utvecklingskostnader)

av fru Kristensson (m) och herr Winberg (m), som beträffande *1956 års klientelundersökning* anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Genom BRÅ:s" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Genom BRÅ:s rapport, BRÅ-rapport 1975: 2 "Unga lagöverträdare", har sammanställts vissa forskningsresultat och kriminalpolitiska slutsatser av 1956 års klientelundersökning. Material från undersökningen används också som framgår av vad ovan upptagits i pågående kriminalpolitiska utredningsprojekt hos rådet. Såsom motionärerna framhåller torde materialet innehålla många värdefulla och från olika synpunkter unika forskningsresultat. Det bör därför — utöver vad som nu sker inom BRÅ — kunna användas i samhällets brottsbekämpande verksamhet. Härför krävs en sammanställning och redovisning av undersökningens resultat i enlighet med motionärernas önskemål. Med hänsyn till angelägenheten av att materialet ej blir föråldrat bör arbetet härmed omedelbart påbörjas. Denna uppfattning bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen beträffande *1956 års klientelundersökning* med bifall till motionen 1976/77: 332 i denna del (yrkande 2) ger regeringen till känna vad utskottet anfört i detta hänseende.